EURÓPAI PARLAMENT

2004 *2009*

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

2008/2235(INI)

22.10.2008

JELENTÉSTERVEZET

a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003/9/EK irányelvnek az Európai Unióban történő végrehajtásáról: a LIBE bizottság látogatásai (2005–2008)
(2008/2235(INI))

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

Előadó: Martine Roure

PR_INI

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003/9/EK irányelvnek az Európai Unióban történő végrehajtásáról: a LIBE bizottság látogatásai (2005–2008)
(2008/2235(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelvre[1] („befogadási irányelv”),

– tekintettel a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelvre[2] („eljárási irányelv”)

– tekintettel az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendeletre [3] („dublini rendelet II”),

– tekintettel a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelv alkalmazásáról szóló 2007. november 26-i bizottsági jelentésre (COM(2007)0745),

– tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló európai egyezményre és különösen annak 5. és 8. cikkére,

– tekintettel a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményre,

– tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságnak Olaszországban (Lampedusa), Spanyolországban (Ceuta és Melilla, Kanári-szigetek), Franciaországban (Párizs), Máltán, Görögországban, Belgiumban, az Egyesült Királyságban, Hollandiában, Lengyelországban, Dániában és Cipruson működő küldöttségeinek jelentéseire,

– tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére (A6-0000/2008),

A. mivel a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003/9/EK irányelv alapvető eleme a Közös Európai Menekültügyi Rendszer első fázisának,

B. mivel a befogadási és eljárási irányelv előírja, hogy a tagállamoknak írásban tájékoztatniuk kell a menedékkérőket jogaikról és a támogatásukról gondoskodó

[1] HL L 31., 2003.2.6., 18. o.
[2] HL L 326., 2005.12.13., 13. o.
[3] HL L 50., 2003.2. 25., 1. o.

szervezetekről, és mivel a menedékkérők és a bevándorlók számára létfontosságú – tekintve az eljárások összetettségét és a határidők rövidségét, különösen a gyorsított eljárású ügyekben –, hogy megfelelő jogi tanácsadásban részesüljenek, tolmács álljon rendelkezésükre és az őket érintő határozatokat számukra érthető nyelven kapják meg,

C. mivel fontos ügyelni arra, hogy a menekültügyi eljárások világosak (menedékjog iránti kérelem elfogadásának vagy visszautasításának kritériumai), igazságosak, hatékonyak és arányosak legyenek a menedékjoghoz való hatékony hozzáférés biztosítása érdekében,

D. mivel a 2003/9/EK irányelv 7. cikke megadja a menedékkérők számára a jogot, hogy szabadon mozogjanak abban a tagállamban, amelyikben menedékjogért folyamodtak, azonban ezt a jogot a tagállamok korlátozhatják,

E. mivel a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény minden kiskorú jogát védi, azokét is, akik származási országukon kívül tartózkodnak, és mivel a befogadási irányelv előírja a tagállamoknak, hogy vegyék figyelembe a kiskorúak különleges helyzetét, illetve különleges jogokat, mint például az oktatáshoz való jogot biztosítja számukra,

F. mivel látogatásuk alkalmával a képviselők több alkalommal is megállapították, hogy a fogva tartási körülmények a higiénia, a promiszkuitás és a rendelkezésre álló felszerelés szempontjából tűrhetetlenek, és hogy a fogva tartott személyeket nem tájékoztatták rendszeresen fogva tartásuk okairól, jogaikról és személyi anyaguk állásáról,

Általános megjegyzések és menekültügyi eljárások

1. sajnálatát fejezi ki, a látogatások ugyanis kimutatták, hogy a meglévő irányelveket a tagállamok még csak rosszul vagy egyáltalán nem alkalmazták; kéri a Bizottságot, hogy tegyen meg minden szükséges intézkedést az irányelvek átültetése és betartása érdekében;

2. nehezményezi, hogy a 2003/9/EK irányelv oly mértékű mérlegelési jogkört ruházott a tagállamokra, különösen a befogadás anyagi körülményeinek szintjét és formáját, valamint a munkavállalást és az egészségügyi ellátást illetően, hogy az a tagállami jogszabályok összehangolásának kárára válik;

3. felkéri a tagállamokat, hogy nagyobb, nem technikai és/vagy pénzügyi szolidaritásra korlátozódó szolidaritásról tegyenek bizonyságot a bevándorlás kihívásával leginkább szembesülő országok iránt;

4. felkéri a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy európai költségmegosztási eszköz lehetőségét a tagállamok nagyobb hatékonysága és a menedékkérők magas fokú védelme érdekében;

5. felkéri a Bizottságot, hogy hozzon létre egy állandó ellenőrző és megfigyelő rendszert; reméli, hogy az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság folytatja ellenőrzéseit a befogadási feltételekre vonatkozó közösségi jog betartásának biztosítása érdekében;

Befogadás

6. sajnálatát fejezi ki, hogy az egyes tagállamok által létrehozott és működő menhelyek kapacitása gyenge és, úgy tűnik, nem felel meg a szükségleteknek;

7. kéri, hogy a menedékkérők és bevándorlók fogadását elsősorban a működő fogadóközpontokban bonyolítsák le; úgy véli, a menedékkérők kiváltképpen sebezhetők, és nem kellene szabadságuktól megfosztó intézkedések célpontjaivá válniuk;

8. emlékeztet a tagállamok azon kötelezettségére, hogy biztosítsák a hozzáférést a menedékjog iránti kérelem eljárásaihoz;

9. különösen a gyorsított eljárások esetén szükségesnek véli az egyensúly megtalálását az eljárások gyorsasága, az elmaradások megszüntetése és minden egyéni eset méltányos kezelése között;

Az információhoz való hozzáférés és a tolmácsoláshoz való jog

10. megállapítja, hogy az eljárásokra vonatkozó információk nagyjából elkészültek, és a határidők igen rövidek, ami megértésbeli gondot okozhat, és megakadályozhatja a menedékkérőket a kérelmük benyújtására vonatkozó jogaik gyakorlásában; kéri, hogy a menedékkérők és bevándorlók összes jogát bemutató tájékoztató füzeteket bocsássanak rendelkezésükre több nyelven; felkéri a tagállamokat, hogy előre gondoskodjanak a tájékoztatás egyéb formáiról is, beleértve a szóbeli és televíziós tájékoztatást;aggodalmát fejezi ki a tolmácsok hiánya miatt, beleértve a hivatalos megbeszélések során; nyomatékosan kéri a tagállamokat, hogy biztosítsanak ingyenes és nyilvános tolmácsolást, ha szükséges, telefonon is;

11. arra ösztönzi a tagállamokat, hogy folyamodjanak pénzügyi támogatásért a menekültek Európai Alapjához az információhoz való hozzáférés javítása érdekében, és nevezetesen avégett, hogy növeljék a nyelvek számát, amelyeken az információkat szolgáltatják, vagy az adathordozók számát;

Jogsegély

12. sajnálatát fejezi ki, hogy az ingyenes jogsegély látszólag a menedékkérőkre és bevándorlókra korlátozódik, és néha az ügyvédek egy névlistájára szorítkozik, ami azt eredményezi, hogy az elégséges pénzügyi eszközökkel nem rendelkező személyek jogsegély nélkül maradnak;

13. emlékeztet, hogy különösen nehéz megfelelő jogsegélyt találni az őrizetben levő személyek számára a külvilággal való nehéz kommunikáció miatt;

14. megállapítja, hogy az ügyvédekhez való hozzáférés folytonosságát megnehezíti, ha az őrizetben levő személyeket áthelyezik különböző fogadóközpontokba vagy fogdákba;

15. elismerését fejezi ki az Egyesült Szervezetek Menekültügyi Főbiztosának és a nem kormányzati szervezetek képviselőinek a jogsegélynyújtó munkájukért, de úgy véli, ez nem helyettesítheti a tagállamok felelősségét;

16. arra buzdítja a tagállamokat, hogy minden menedékkérő és bevándorló számára biztosítsák az ingyenes és hatékony nyilvános jogsegélyt ;

Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés

17. sajnálatát fejezi ki, hogy az ellenőrzött őrizeti központok túlnyomó részében a menedékkérők és migránsok rendszeresen panaszkodnak az orvosi ellátás elégtelen és nem megfelelő voltáról, az orvosokhoz fordulás és a velük való kommunikáció nehézségeiről, a különleges ellátás (különösen a terhes nők és kínzások áldozatai számára) és a gyógyszerek hiányáról;

18. kéri a tagállamokat, hogy terjesszék ki a jelenleg nyújtott orvosi ellátást, hogy ne csak a sürgősségi ellátásra korlátozódjon, és biztosítsák a mentális egészséget is;

A munkavállaláshoz való hozzáférés

19. felkéri a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a 2003/9/EK irányelv 10. cikkének módosítására a munkaerőpiachoz való jobb hozzáférés érdekében;

20. kéri a tagállamokat, hogy ne szabjanak ki a munkavállalást akadályozó jogi vagy adminisztratív korlátozásokat;

A nem kormányzati szervezetek által nyújtott segély

21. elismeri a szervezetek jelentős munkáját a menedékkérők és az illegális migránsok segélyezése tekintetében;

22. felkéri a tagállamokat, hogy biztosítsák a szervezetek számára a jogi és adminisztratív korlátozásoktól mentes hozzáférést a menedékkérőkhöz és illegális migránsokhoz, beleértve az őrizeti központokban tartózkodókat is;

Őrizet

23. sajnálatát fejezi ki, hogy a tagállamok egyre jobban folyamodnak a fogva tartáshoz; emlékeztet, hogy a fogva tartásnak egy legvégső intézkedésnek kell lennie, amikor már bebizonyosodott, hogy egyéb, nem szabadságelvonással járó intézkedések nem hozták meg a kívánt hatást, egy jól meghatározott céllal kell rendelkeznie (mint például az eltávolítás), és a fogva tartás időtartama ezen cél elérésének függvénye;

24. emlékeztet, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 5. cikke feljogosít egy szabadságelvonással járó intézkedés kétségbe vonására; kéri, hogy minden egyes fogva tartott harmadik országbeli állampolgár folyamodhasson ilyen fellebbezéshez;

25. aggodalmát fejezi ki a börtönkörülmények miatt, amelyek közepette fogva tartják az illegális migránsokat és menedékkérőket annak ellenére, hogy nem követtek el bűncselekményt; kéri, hogy ezeket a személyeket külön épületekben tartsák védelmük biztosítása érdekében;

26. aggodalmát fejezi ki az egyes fogva tartási központok megrongált állapota és a higiénia hiánya miatt; emlékeztet, hogy a méltó fogadás kötelezettségének a fogva tartott személyekre is kell vonatkoznia; kéri, hogy a legrövidebb határidőn belül zárjanak be minden egyes központot, mely nem felel meg az előírásoknak;

27. megállapítja, hogy a börtönkörülmények megnehezítik az egészségügyi – különösen a pszichológiai – ellátás igénybevételét, kéri a tagállamokat, hogy a nap 24 órájában biztosítsanak megfelelő és független orvosi – beértve a pszichológusokat is – jelenlétet a fogva tartási központokban;

28. felkéri a tagállamokat, hogy javítsanak a fogva tartottak külvilággal való kapcsolatán, biztosítva a rendszeres látogatás lehetőségét, a gyakoribb telefonhasználatot és általánossá téve az internethez való hozzáférést ezekben a központokban;

Felügyelet nélküli kiskorúak és a családok

29. emlékeztet arra, hogy a gyermekek jogairól szóló egyezménynek megfelelően a kiskorúval kapcsolatos bármilyen döntés vagy intézkedés esetén figyelembe kell venni a gyermek érdekeit;

30. kéri, hogy elvből tiltsák meg a bevándorló vagy menedékkérő kiskorúak fogva tartását, valamint hogy csak kivételes esetben és a gyermek érdekét nézve tartsák fogva szüleikkel a kiskorúakat;

31. felhívja a tagállamokat, hogy amennyiben még nem tették meg azt, fenntartások nélkül ratifikálják a gyermekek jogairól szóló egyezményt;

32. emlékeztet a kiskorúak oktatáshoz való jogára, függetlenül attól, hogy származási országukban tartózkodnak-e vagy sem, kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák ezt a jogot, még akkor is, ha a kiskorú fogva tartott, kéri, hogy az oktatáshoz való jogot a közösségen belül biztosítsák, bármi nemű, a külföldi kiskorúak elkülönítésével járó közigazgatási korlátozás alkalmazása nélkül, lehetővé téve ez által a gyermekek és családjaik megfelelőbb integrációját;

33. emlékeztet arra, hogy a kiskorúaknak joguk van az életkoruknak megfelelő kikapcsolódáshoz és kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák ezt a jogot, még akkor is, ha a gyermek fogva tartott;

34. kéri, hogy a tagállamok a felügyelet nélküli gyermekeket és a családokat külön helyen szállásolják el – beleértve azt is, ha fogva tartják őket – a felnőttekkel való promiszkuitás kizárása és egy védelmező környezet biztosítása érdekében;

35. reméli, hogy a kiskorúakkal és a felügyelet nélküli kiskorúakkal foglalkozók a gyermekek helyzetéhez szabott szakképzésben részesülnek;

Felügyelet nélküli kiskorúak

36. kéri, hogy minden felügyelet nélküli kiskorú mellé rendeljenek ki a védelmére ügyelő független jogi képviselőt, kéri a független jogi képviselő hatáskörének és szerepének világos meghatározását;

37. felhívja a Bizottságot, hogy határozza meg a kiskorú Unión belül élő családtagjának azonosítására és felkutatására vonatkozó kötelezettségeket, annak biztosítása érdekében; hogy – amennyiben az a felügyelet nélküli kiskorú érdekét szolgálja – csatlakozhasson családtagjához;

38. aggodalmának ad hangot a felügyelet nélküli kiskorúak eltűnése miatt, kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a probléma leküzdésére állítsanak fel egy, a felügyelet nélküli kiskorúak azonosítására és támogatására vonatkozó harmonizált adat- és statisztikagyűjtő rendszert;

39. kéri a Bizottságot és a tagállamot, hogy hozzanak létre a felügyelet nélküli kiskorúak azonosítására szolgáló harmonizált rendszert és az életkorukkal kapcsolatban felmerült kétségekre vonatkozó közös szabályokat; emlékeztet ezzel kapcsolatban arra, hogy az életkor kétségbe vonása esetén az érintett személyt elővigyázatosságból az eljárás végéig kiskorúként kell kezelni és ennek megfelelően kell eljárni vele;

A családok

40. emlékeztet arra, hogy a az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikke garantálja a magán,- és családi élet tiszteletben tartását; kéri a tagállamokat, hogy vegyék védelmükbe a család egységét;

41. felkéri a tagállamokat, hogy mielőtt olyan családok fogva tartásáról határoznának, amelyekben kiskorúak élnek, tanulmányozzanak minden megfelelő, a szabadságvesztéstől eltérő intézkedést és indokolják meg, miért nem hatékonyak ezek;

42. reméli, hogy a menedékkérő családok részesülnek a családsegítő, gyermekgondozási szolgáltatásokból és a gyermekvédelemhez kapcsolódó orvosi szakellátásból;

Kiszolgáltatott személyek

43. felkéri a Bizottságot, hogy fektesse le a kiszolgáltatott személyek azonosításához szükséges kötelező közös szabályokat, különös tekintettel a kínzások vagy emberkereskedelem áldozataira;

44. úgy véli, hogy a kiszolgáltatott személyeket különleges helyzetükből adódóan nem szabad letartóztatni, mivel ez súlyos következményekkel járhat állapotukra nézve;

45. arra buzdítja a tagállamokat, hogy a kiszolgáltatott személyek, a kínzások és az emberkereskedelem áldozatai védelme érdekében biztosítsanak számukra speciális ellátást, különös tekintettel a pszichológiai segítségre, kéri, hogy a kiszolgáltatott személyekkel foglalkozók – beleértve a menedékkérelemmel foglalkozókat – speciális képzésben részesüljenek;

A dublini rendszer

46. aggodalmának ad hangot a dublini rendszer keretében fogva tartott személyek száma miatt és azért, hogy néhány tagállam szinte módszeresen szabadságvesztéssel járó intézkedésekhez folyamodik, reméli, hogy ezeket a személyeket nem veszik őrizetbe abban az esetben, ha a szökés veszélye nem áll fenn és a tagállam nem bizonyítja ezt;

47. sajnálatát fejezi ki, amiért egyes tagállamok korlátozzák a dublini rendszer befogadási szabályainak hatálya alá eső személyek belépését, kéri a Bizottságot, hogy minden kétséget kizáróan fektesse le, hogy a 2003/9/EK irányelv ezekre a személyekre is vonatkozik, jogaik teljes körű gyakorlásának biztosítása végett;

48. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.